

VARNE SKUPNOSTI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ DRUŽBE: PAMETNA POLICIJSKA DEJAVNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH V SLOVENIJI

KAJA PRISLAN MIHELIČ, BRANKO LOBNIKAR

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
kaja.prislan@um.si, branko.lobnikar@um.si

Zagotavljanje varnosti in odpornosti je v kontekstu trajnostnega razvoja vse bolj povezano z razvojem pametnih in varnih skupnosti. Skozi spodbujanje različnih pobud za varnost skupnosti in kakovost življenja prebivalcev pomembno (so)odgovornost za zagotavljanje varnosti in pametni ter trajnostni razvoj prevzemajo občine. V prispevku predstavljamo raziskavo med predstavniki slovenskih občin o razvoju pametnih in varnih skupnosti v Sloveniji. Ugotavljali smo razvitost posameznih komponent pametnih skupnosti, kako občine zaznavajo prednosti in izzive tega razvoja ter kakšne projekte s področja varnih skupnosti izvajajo. Področji šolstva in zdravstva sta zaznani kot najbolj razviti področji, medtem ko so promet, energetika in kmetijstvo na nižjih prioritetenih mestih, manj razvito pa ostaja tudi področje varnosti. Pri tem občine v ospredje postavljajo načela vključevanja, povezovanja in sodelovanja, na področju varnosti pa se projekti usmerjajo v rešitve v prometu, na področju upravljanja javnih površin in obveščanja prebivalcev. Glavne izzive tovrstnega razvoja predstavljajo pomanjkljive kadrovske in infrastrukturne zmogljivosti občin.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.10.2024.15](https://doi.org/10.18690/um.fvv.10.2024.15)

ISBN
978-961-286-912-0

Ključne besede:
trajnostni razvoj,
varna skupnost,
pametna skupnost,
občina,
Slovenija

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.10.2024.15](https://doi.org/10.18690/um.fvv.10.2024.15)

ISBN
978-961-286-912-0

Keywords:
sustainable development,
safe community,
smart community,
municipality,
Slovenia

SAFE COMMUNITIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: SMART POLICING IN LOCAL COMMUNITIES IN SLOVENIA

KAJA PRISLAN MIHELIC, BRANKO LOBNIKAR

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
kaja.prislan@um.si, branko.lobnikar@um.si

Ensuring security and resilience in sustainable development is increasingly connected with developing smart and safe communities. Municipalities have a significant (co)responsibility for ensuring safety and fostering smart and sustainable development by promoting various initiatives for community safety and residents' quality of life. This article presents a study conducted among representatives of Slovenian municipalities regarding developing smart and safe communities in Slovenia. We assessed the maturity of smart community components, how municipalities perceive the benefits and challenges of this development, and the projects implemented in the area of safe communities. The education and healthcare sectors were identified as the most developed. Mobility, energy, and agriculture were ranked lowest in priority, while security remains underdeveloped. Municipalities emphasize the principles of inclusion, connectivity, and collaboration, with safety projects focusing on traffic solutions, public space management, and information services. The main challenges of smart community development are municipalities' limited competencies and infrastructure capacities.

1 Uvod

Hitra urbanizacija, s katero se soočajo mesta po svetu, vključno s Slovenijo, prinaša pomembne izzive. Z naraščajočo gostoto prebivalstva se mesta in lokalne skupnosti soočajo z vedno večjimi problemi, povezanimi z obremenitvijo infrastrukture, prometnimi zastoji, degradacijo okolja, naraščajočimi potrebami po javnih storitvah, pomanjkanjem zmogljivosti in tudi višjo stopnjo kriminalitete (Miyano idr., 2020; Mu, 2021; Tulumello in Iapaolo, 2022; Tutak in Brodny, 2023). Z izzivi pa se ne soočajo samo urbana, temveč tudi ruralna okolja, ki prav tako doživljajo pomembne socialno-demografske preobrazbe in vplive na okolje (Torre, 2015). Tradicionalni modeli policijskega delovanja težko sledijo tem izzivom, zlasti ker postaja kriminaliteta vse bolj kompleksna, pričakovanja javnosti glede varnosti in zaščite pa naraščajo (Beg idr., 2021; Ekaabi idr., 2020; Kuo in Lord, 2019). Odgovorne oblasti morajo zato, tudi (in predvsem) v lokalnem okolju, razvijati pametne in inovativne rešitve, ki bodo ob ustreznem izkoriščanju tehnoloških zmogljivosti zagotovile učinkovito upravljanje skupnosti in javne varnosti. Takšne rešitve se skladno z aktualnimi usmeritvami uresničujejo v okviru strategij razvoja pametnih skupnosti, varnih mest ter pametne policijske dejavnosti.

Pametne skupnosti predstavljajo oznako za skupnosti (ruralne ali urbane), ki uporabljajo informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT) za spopadanje z izzivi, ki pestijo skupnost. Izkoriščajo prednosti napredne tehnologije za optimizacijo javnih storitev, izboljšanje kakovosti življenja, operativne učinkovitosti ter spodbujanje trajnosti (Chang idr., 2020; Mora idr., 2019). Rešitve praviloma prispevajo tudi h gospodarski rasti z zmanjšanjem operativnih stroškov gospodarstva in javnega sektorja (Bang idr., 2019; Wiig, 2018). Med ključna področja pametnih skupnosti sodijo energetika, okolje, javna varnost, izobraževanje, zdravstvo, mobilnost, javna uprava in storitve za državljane ter zgradbe in stanovanja (Evropsko računsko sodišče, 2023), med temeljna načela razvoja pa proaktivnost, prilagodljivost, trajnost in odpornost, inovativnost, sodelovanje in partnerstvo, vključevanje skupnosti, odgovornost in transparentnost, na podatkih utemeljeno odločanje ter integracija sodobne tehnologije (Lobnikar idr., 2024; Prislan Mihelič idr., 2022).

Koncept varnega mesta, ki predstavlja posebno vejo pametnih skupnosti oziroma pametnih mest, se osredotoča na izkoriščanje potencialov napredne tehnologije za razvoj novih urbanih strategij in varnostnih ukrepov, ki bi prispevali k varnejši infrastrukturi, večji kakovosti življenja in učinkovitosti varnostnih procesov (Bang idr., 2019; Lacinák in Ristvej, 2017; Tutak in Brodny, 2023). Pametna policijska dejavnost kot del okvira varnega mesta in ključna komponenta pametnih skupnosti pa se nanaša na uporabo inovativnih rešitev v procesih delovanja organov kazenskega pregona. S pomočjo tehnik, ki temeljijo na podatkih, ter napredne tehnologije odgovarja na sodobne varnostne izzive z namenom napovedovanja, preprečevanja in učinkovitejšega odzivanja na kriminaliteto. Hkrati pa spodbuja sodelovanje in vključevanje državljanov v procesih zagotavljanja javne varnosti (Baek idr., 2021; Bang idr., 2019; Joh, 2019) in prispeva k večjemu občutku varnosti prebivalcev (Ekaabi idr., 2020). Napredna tehnologija, ki se razvija na področju varnih mest in pametne policijske dejavnosti, ne prispeva le k operativni učinkovitosti pri upravljanju javne varnosti, temveč tudi k dolgoročni trajnosti prek boljšega razporejanja virov, proaktivnega preprečevanja kriminalitete in povečanja javnega zaupanja v organe kazenskega pregona.

Čeprav predstavlja razvoj pametnih skupnosti razvojno prioriteto mnogih držav in njihovih lokalnih skupnosti, je pomembno poudariti, da se tempo in pristopi k razvoju bistveno razlikujejo med mesti, regijami oziroma različnimi okolji. Medtem ko so nekatere skupnosti v ospredju tehnoloških inovacij, so druga počasnejša pri uvajanju teh sprememb zaradi različnih ekonomskih, političnih ali socialnih omejitev (Laufs idr., 2020; Mora idr., 2019). Zato je treba razvoj pametnih skupnosti, varnih mest in pametne policijske dejavnosti obravnavati v okviru specifičnih izzivov in priložnosti, s katerimi se soočata vsako posamezno okolje in skupnost. Da bi ugotovili napredek na področju tovrstnega razvoja v slovenskem prostoru, je cilj prispevka odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja: 1) Kakšna je stopnja zaznane razvitosti posameznih področij in načel pametnih skupnosti med predstavniki občin?; 2) Kakšna so stališča predstavnikov občin glede razvoja pametne policijske dejavnosti?; 3) Kateri projekti in rešitve s področja varnih mest in pametne policijske dejavnosti prevladujejo v občinah?

2 Metoda

Da bi odgovorili na zastavljena raziskovalna vprašanja, smo na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru izvedli raziskavo o razvitosti pametnih skupnosti in pametne policijske dejavnosti v slovenskih občinah. Raziskava je potekala v obliki spletne ankete med predstavniki občin in strokovnjaki, ki so v lokalnih skupnostih odgovorni za upravljanje projektov, razvoj in zagotavljanje varnosti.

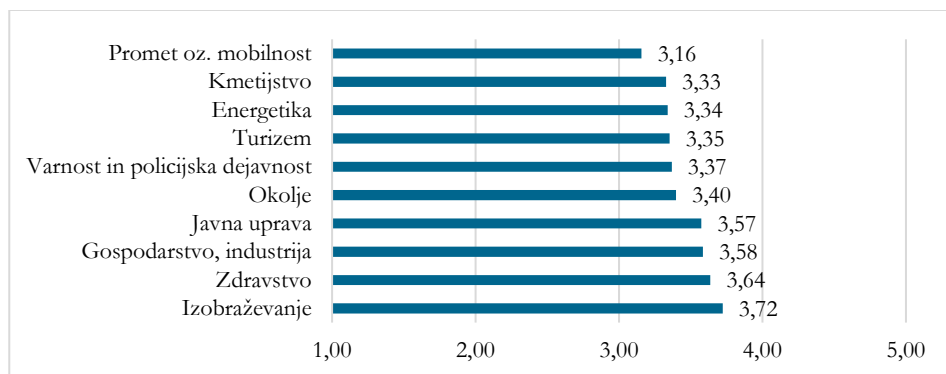
Vprašalnik je sestavljalo skupno pet vsebinskih sklopov, vprašanja pa so bila zastavljena v obliki trditev (skupaj 33). Anketiranci so odgovore podajali na petstopenjskih lestvicah, z izjemo zadnjega vsebinskega sklopa, ki je zajemal dve vprašanji odprtega tipa. Zbiranje podatkov je potekalo v letih 2023 in 2024, delni rezultati na osnovi podatkov, zbranih v letu 2023, pa so že bili predstavljeni v Lobnikar idr. (2024). V raziskavi je sodelovalo 70 anketirancev, ki so ustrezno izpolnili vprašalnik (primeri z manj kot 10 % manjkajočih vrednosti glede na število ordinalnih spremenljivk). Vzorec sestavljajo direktorji občinskih uprav (31, 4 %), vodje medobčinskih redarstev ali inšpektoratov (18, 6 %), odgovorni za zagotavljanje varnosti v občini (17, 2 %), člani občinskih oziroma mestnih svetov (8, 6 %) in vodje medobčinskih uprav (7, 1 %). Največ anketirancev je iz podravske regije (20 %), pogosteje so zastopane tudi osrednjeslovenska (18, 6 %), savinjska (12, 9 %) in pomurska regija (11, 4 %), druge statistične regije pa so zastopane v manjšem obsegu (1, 4 %–5, 7 %). Večina anketirancev prihaja iz urbanega (70 %) okolja oziroma mestnih občin (50 %).

3 Rezultati

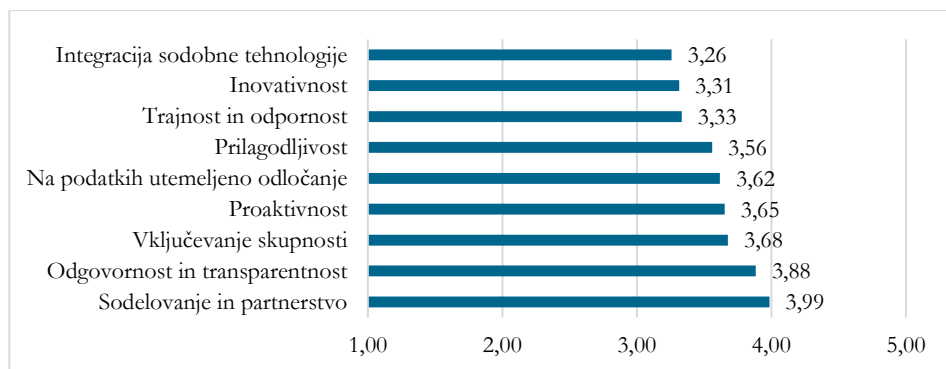
Rezultati so predstavljeni v obliki opisne statistike – (veljavni) deleži, aritmetična povprečja (M), mediane (Med), standardni odkloni ($S.O.$) po posameznih vsebinskih sklopih, normalnost porazdelitve podatkov pa smo preverjali z merama splošnosti in asimetrije.

Da bi odgovorili na prvo raziskovalno vprašanje, smo anketirance vprašali, kakšna je stopnja razvitosti posameznih področij pametnih skupnosti in kako močno so občine, v katerih so anketiranci zaposleni, osredotočene na uresničevanje temeljnih načel pametnih skupnosti. Mere asimetrije se gibajo med $-0,193$ in $-1,030$ (načela)

oziroma med $-0,118$ in $-1,025$ (področja), mere sploščenosti pa med $-0,654$ ter $0,815$ (načela) oziroma med $-0,229$ in $1,574$ (področja). Rezultati so predstavljeni na slikah 1 in 2.

**Slika 1: Razvitost področij pametnih skupnosti v občini
(1 – zelo nerazvito, 5 – zelo razvito)**

**Slika 2: Osredotočenost občin na uresničevanje temeljnih načel pametnih skupnosti
(1 – sploh nismo osredotočeni, 5 – močno smo osredotočeni)**

Rezultati kažejo, da sodijo področja izobraževanja, zdravstva, gospodarstva in javne uprave med najbolj razvita področja pametnih skupnosti, manj pa se občine osredotočajo na razvoj rešitev v prometu, kmetijstvu, energetiki in turizmu. Pri tem se občine najmočneje osredotočajo na sodelovanja in partnerstvo, krepitev odgovornosti in transparentnosti ter vključevanje skupnosti, manj pa na integracijo sodobne tehnologije, inovativnost in trajnost ter odpornost.

Da bi odgovorili na drugo raziskovalno vprašanje, smo ugotavljali, v kolikšni meri bi po mnenju anketirancev uresničevanje načel pametnih skupnosti prispevalo k razvoju nekaterih z varnostjo povezanih strateških razvojnih ciljev Združenih narodov (ZN) in uspešnosti občin ter kako anketiranci zaznavajo prednosti in izzive razvoja pametne policijske dejavnosti v njihovih občinah. Mere asimetrije se gibajo med $-0,419$ in $-1,024$ (prispevek k razvoju ciljev ZN) oziroma med $0,139$ in $-1,110$ (prednosti in izzivi), mere sploščenosti pa med $0,134$ in $1,592$ (prispevek k razvoju ciljev ZN) oziroma med $-1,232$ in $1,121$ (prednosti in izzivi). Rezultati so predstavljeni v tabelah 1 in 2.

Tabela 1: Prispevek uresničevanja načel pametne policijske dejavnosti k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in uspešnosti občine (1 – sploh ne bi pripomogla, 5 – močno bi pripomogla)

Trditve	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Med</i>	Seštevek 1 in 2 (%)	Seštevek 4 in 5 (%)
Pripomogla bi k odpravljanju neenakosti prebivalcev pri njihovem dostopu do varnostnih storitev.	3,49	0,86	4,00	11,94	53,73
Pripomogla bi h krepitvi partnerstva za zagotavljanje varnosti.	3,78	0,90	4,00	7,35	70,59
Pripomogla bi k trajnostnemu razvoju in odpornosti vaše lokalne skupnosti.	3,79	0,93	4,00	8,96	71,64
Pripomogla bi k večjemu zaupanju prebivalcev v odgovorne deležnike.	3,79	0,99	4,00	8,96	65,67
Pripomogla bi k boljšemu upravljanju procesov na področju zagotavljanja varnosti.	3,87	0,90	4,00	7,35	72,06
Pripomogla bi k dejanskemu zmanjševanju varnostne problematike oz. izboljšanju varnostnih razmer.	3,88	0,89	4,00	5,88	70,59
Pripomogla bi k večji kakovosti življenja v lokalni skupnosti.	3,90	0,96	4,00	4,40	70,59
Pripomogla bi k zagotavljanju večjega občutka varnosti pri prebivalcih.	3,91	0,89	4,00	5,88	72,06

Tabela 2: Zaznane prednosti in izzivi razvoja pametne policijske dejavnosti (1 – sploh se ne strinjam, 5 – močno se strinjam)

Trditve	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Med</i>	Seštevek 1 in 2 (%)	Seštevek 4 in 5 (%)
Pri načrtovanju projektov pametne policijske dejavnosti imamo ustrezno infrastrukturo.	2,64	0,98	3,00	47,54	21,31
Pri načrtovanju projektov pametne policijske dejavnosti imamo ustrezne kadrovske zmogljivosti (znanja in kompetence).	2,75	1,24	3,00	42,86	34,92

Trditve	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Med</i>	Seštevek 1 in 2 (%)	Seštevek 4 in 5 (%)
Aktivnosti v okviru pametne policijske dejavnosti so ustrezno nadzorovane in evalvirane.	2,84	0,96	3,00	34,00	28,00
Pri načrtovanju projektov pametne policijske dejavnosti imamo ustrezno politično podporo.	3,20	1,18	3,00	28,57	42,86
Zagotovljeno imamo zadostno in ustrezno varovanje podatkov in varstva osebnih podatkov za implementacijo projektov pametne policijske dejavnosti.	3,20	1,15	3,00	26,67	46,67
Uvajanje aktivnosti v okviru pametne policijske dejavnosti bi okrepilo razvoj in konkurenčnost lokalne skupnosti.	3,61	1,05	4,00	11,29	66,13

Iz rezultatov je razvidno, da uresničevanje temeljnih načel pametnih skupnosti v povezavi z varnimi mesti in pametno policijsko dejavnostjo najmočnejše prispeva k zagotavljanju večjega občutka varnosti prebivalcev in krepitvi kakovosti življenja, poleg tega pa se največ anketirancev strinja s tem, da lahko to prispeva tudi k boljšemu upravljanju varnostnih storitev. Manj pa tovrstna načela po njihovem mnenju prispevajo h krepitvi partnerstev ali odpravljanju neenakosti prebivalcev pri dostopu do varnostnih storitev, večji delež se ne strinja tudi s prispevkom h krepitvi zaupanja ali trajnostnemu razvoju.

Pri zaznanih prednostih in izzivih so rezultati sicer najmanj optimistični. Po mnenju anketirancev razvoj pametne policijske dejavnosti sicer krepi konkurenčnost lokalnih skupnosti, vendar obenem poročajo, da jim primanjkujejo ustrezna infrastruktura, kadrovske zmogljivosti in primeren nadzor nad izvajanjem tovrstnih dejavnosti.

V sklepnem delu smo z namenom razjasnitve tretjega raziskovalnega vprašanja med anketiranci poizvedovali še glede projektov s področja varnih mest in pametne policijske dejavnosti, ki so jih občine v preteklosti že izvedle ali pa jih še izvajajo. Na vprašanje glede že izvedenih projektov smo pridobili skupno 23 uporabnih odgovorov. Največ anketirancev je poročalo, da so občine implementirale nadzorne kamere, senzorje in alarmne sisteme (v prometu, vozilih, na javnih zgradbah in na področju naravnih nesreč) ($n = 10$), merilce in prikazovalnike oziroma opozorilnike hitrosti v prometu ($n = 8$) in rešitve zbiranja ter obdelovanja podatkov o prometu (števcu prometa, proaktivno usmerjanje nadzora prometa) ($n = 7$). V več kot enem primeru so anketiranci poročali še o razvoju mobilnih aplikacij za delo na terenu,

spletnih platformah za vključevanje ali obveščanje občanov (npr. podajanje pobud, obveščanje in komuniciranje preko družbenih omrežij) ter sodelovanju različnih subjektov v skupnih projektih. Pri vprašanju o načrtovanih projektih pa smo pridobili skupno 19 uporabnih odgovorov. Na podlagi analize zbranih odgovorov lahko sklenemo, da se bodo občine v prihodnosti najmočneje usmerjale v implementacijo nadzornih in senzoričnih sistemov na javnih površinah (v prometu, na javnih površinah, kot so parki, igrišča) ($n = 10$). Nadaljevale bodo tudi z razvojem mobilnih in spletnih aplikacij ($n = 4$), spletnih platform, digitalizacijo procesov in krepitvijo nadzorstva v prometu ($n = 2$).

4 Razprava

Tako kot Evropska unija nasploh si tudi Slovenija skozi uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, digitalnega prehoda in krepitve odpornosti prizadeva za razvoj pametnih skupnosti. Ob upoštevanju, da razvoj v različnih skupnostih poteka različno intenzivno ter temelji na okolju prilagojenih strategijah, je bil namen prispevka oceniti razvitost pametnih skupnosti v slovenskih občinah in njihova stališča do tovrstnih razvojnih iniciativ. Z raziskavo smo želeli ugotoviti, kako razvite so posamezne komponente pametnih skupnosti, kako občine zaznavajo prednosti in izzive tega razvoja ter katere projekte s področja varnih mest in pametne policijske dejavnosti že izvajajo ali načrtujejo. Raziskava je prispevala k boljšemu razumevanju trenutnega stanja v slovenskih občinah ter osvetlila ključne izzive, s katerimi se občine soočajo.

Rezultati sicer kažejo, da anketiranci področje šolstva in zdravstva zaznavajo kot najbolj razviti področji pametnih skupnosti v slovenskih občinah, medtem ko so promet, energetika in kmetijstvo na nižjih prioritetenih mestih, manj razvito pa ostaja tudi področje varnosti. Pri načrtovanju rešitev občine v ospredje postavljajo predvsem vključevanje, povezovanje in sodelovanje, nekoliko manj pa uvajanje nove tehnologije, inovacije, digitalizacijo in odpornost, kar bi bistveno podprlo celosten razvoj. Nobeno izmed področij ali temeljnih načel razvoja pametnih skupnosti sicer ne dosega visoke stopnje razvitosti, na podlagi česar lahko sklenemo, da občine sicer v svojih razvojnih načrtih in projektih vključujejo tudi vidike pametnih skupnosti, vendar jih pri tem še ne uresničujejo v zadostni meri. Tudi analiza potreb slovenskih občin na področju digitalizacije (4PDIH, n. d.) potrjuje, da le-te varnosti ne obravnavajo kot prioriteto, saj se osredotočajo predvsem na upravljanje virov,

infrastrukturo in skrb za okolje. Zgolj majhen delež občin postavlja varnost med glavne tri razvojne prioritete (pribl. 21 % od 113 občin), kar se sklada z našimi ugotovitvami.

Rezultati raziskave Evropskega računskega sodišča (2023) kažejo, da se evropska mesta najbolj osredotočajo na energetske učinkovitost, uporabo obnovljivih virov in trajnostno mobilnost, varnost pa je prav tako nižje na lestvici prioritete. Tako kot v Sloveniji tudi evropska mesta zaznavajo pomanjkanje notranjih zmogljivosti, strokovnega znanja in ustrezne politične podpore kot omejitve pri uresničevanju teh projektov. Slovenija glede na Indeks digitalnega gospodarstva in družbe (European Commission, 2023) sicer dosega nadpovprečne rezultate na področju digitalnih javnih storitev in integracije digitalne tehnologije, vendar pa ostaja področje človeškega kapitala, zlasti pri digitalnih spretnostih, pomanjkljivo, kar predstavlja izziv pri uresničevanju celovitih pametnih rešitev. Pomanjkanje kadrov in digitalnih kompetenc je bilo ugotovljeno tudi v naši raziskavi, kar kaže na potrebo po krepitvi usposabljanj in večji podpori na tem področju.

Pregled izvedenih in načrtovanih projektov s področja varnih mest in pametne policijske dejavnosti pokaže, da se slovenske občine usmerjajo v implementacijo rešitev v prometu in na področju upravljanja javnih površin, s ciljem učinkovitejšega nadziranja stanja, zaznavanja dogodkov in upravljanja virov, med pogoste projekte pa sodijo tudi rešitve za povezovanje, obveščanje in vključevanje prebivalcev. Podobno pokaže tudi analiza potreb občin (4PDIH, n. d.), saj med prioritete rešitve, povezane z digitalizacijo občin na področju varnosti, sodijo nadzorni senzorji, skupni informacijski sistemi in informacijski centri ter rešitve za obveščanje in informiranje.

Kljub zaznanim omejitvam, s katerimi se občine soočajo pri razvoju pametnih skupnosti, in ugotovitvam, da je ta razvoj šele v začetnih fazah, lahko sklenemo, da se občine zavedajo nekaterih koristi, predvsem na področju učinkovitosti upravljanja javnih procesov, konkurenčnosti skupnosti, občutka varnosti in kakovosti življenja, kar se neposredno povezuje s cilji trajnostnega razvoja.

V prihodnje bi bilo smiselno povečati vlaganja v kadrovske zmogljivosti občin in razvoj digitalnih kompetenc ter spodbuditi večje vključevanje sodobne tehnologije v javno varnost. Tudi mreženje med mesti oz. skupnostmi, svetovanja, vzajemna

mentorstva, informacije o možnostih sofinanciranja ali podpora pri sodelovanju na prireditvah pametnih mest so nekatere podporne storitve, od katerih imajo lahko občine koristi pri krepitvi svojih zmogljivosti na področju razvoja pametnih skupnosti (Evropsko računsko sodišče, 2023).

Ob interpretaciji ugotovitev raziskave pa je treba seveda upoštevati tudi njene omejitve. Pomembno je upoštevati, da raziskava temelji na omejenem vzorcu anketirancev, rezultati pa odražajo zgolj subjektivne ocene predstavnikov občin. Kljub temu naše ugotovitve ponujajo vpogled v ključne izzive in možnosti nadaljnjega razvoja pametnih skupnosti v Sloveniji. Za poglobljeno razumevanje napredka na tem področju bi bilo smiselno raziskati še, kako rešitve, povezane z varnimi mesti in pametno policijsko dejavnostjo, vplivajo na občutke varnosti in kakovosti življenja med prebivalci lokalnih skupnosti. Primerjalne analize med slovenskimi in/ali evropskimi mesti oz. občinami in skupnostmi bi bile koristne tudi v smeri ugotavljanja dobrih praks in načinov reševanja izzivov. Ne nazadnje pa bi bilo treba podrobneje raziskati tudi potrebe po digitalnih kompetencah v občinah. Analiza pomanjkanja digitalnih spretnosti med zaposlenimi v občinskih upravah in preučitev potreb in možnosti po usposabljanjih za krepitev teh spretnosti bi lahko namreč pospešila razvoj pametnih skupnosti v Sloveniji.

Viri in literatura

- 4PDIIH. (n. d.). *Orodje za analizo potreb občin*. <https://4pdih.com/orodje/>
- Baek, M. S., Park, W., Park, J., Jang, K. H. in Lee, Y. T. (2021). Smart policing technique with crime type and risk score prediction based on machine learning for early awareness of risk situation. *IEEE Access*, 9, 131906–131915. doi:10.1109/ACCESS.2021.3112682
- Bang, J., Lee, Y., Lee, Y. T. in Park, W. (2019). AR/VR based smart policing for fast response to crimes in safe city. V *Adjunct Proceedings of the 2019 IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality Adjunct* (str. 470–475). IEEE. doi:10.1109/ISMAR-Adjunct.2019.00126
- Beg, A., Qureshi, A. R., Sheltami, T. in Yasar, A. (2021). UAV-enabled intelligent traffic policing and emergency response handling system for the smart city. *Personal and Ubiquitous Computing*, 25(1), 33–50. doi:10.1007/s00779-019-01297-y
- Chang, J., Kadry, S. N. in Krishnamoorthy, S. (2020). Review and synthesis of big data analytics and computing for smart sustainable cities. *IET Intelligent Transport Systems*, 14(11), 1363–1370. doi:10.1049/iet-its.2020.0006
- Ekaabi, M. A., Khalid, K., Davidson, R., Kamarudin, A. H. in Preece, C. (2020). Smart policing service quality: Conceptualisation, development and validation. *Policing*, 43(5), 707–721. doi:10.1108/PIJPSM-03-2020-0038
- European Commission. (2023). *Slovenia in the digital economy and Society Index*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-slovenia>

- Evropsko računsko sodišče. (2023). *Pametna mesta: oprijemljive rešitve, vendar bo njihovo širše sprejetje zaradi nezadostne usklajenosti zahtevalo posebno poročilo*.
https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-24/SR-2023-24_SL.pdf
- Kuo, P. F. in Lord, D. (2019). A promising example of smart policing: A cross-national study of the effectiveness of a data-driven approach to crime and traffic safety. *Case Studies on Transport Policy*, 7(4), 761–771. doi:10.1016/j.cstp.2019.08.005
- Lacinák, M. in Ristvej, J. (2017). Smart city, safety and security. *Procedia Engineering*, 192, 522–527. doi:10.1016/j.proeng.2017.06.090
- Laufs, J., Borrion, H. in Bradford, B. (2020). Security and the smart city: A systematic review. *Sustainable Cities and Society*, 55. doi:10.1016/j.scs.2020.102023
- Lobnikar, B., Mihelič, A. in Prislán Mihelič, K. (2024). Pametne skupnosti in pametna policijska dejavnost v slovenskih občinah. V P. Šprajc, D. Maletič, N. Petrović, I. Podbregar, A. Škraba, D. Tomić in A. Žnidaršič (ur.), *43th International Conference on Organizational Science Development: Green and Digital Transition – Challenge or Opportunity* (str. 499–511). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. doi:10.18690/um.fov.3.2024
- Miyano, K., Shinkuma, R., Shiode, N., Shiode, S., Sato, T. in Oki, E. (2020). Multi-UAV allocation framework for predictive crime deterrence and data acquisition. *Internet of Things*, 11, 100205. doi:10.1016/j.iot.2020.100205
- Mora, L., Deakin, M. in Reid, A. (2019). Strategic principles for smart city development: A multiple case study analysis of European best practices. *Technological Forecasting and Social Change*, 142, 70–97. doi:10.1016/j.techfore.2018.07.035
- Mu, X. (2021). The platform construction of the traffic management smart police center under the background of “internet+.” V *Proceedings of the 5th International Conference on I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud)* (str. 929–932). IEEE. doi:10.1109/I-SMAC52330.2021.9640837
- Prislán Mihelič, K., Pečjak, T. in Lobnikar, B. (2022). Policijska dejavnost v pametnih trajnostnih skupnostih: Pomen sodobne tehnologije za policijsko delo. V G. Meško in I. Kororavec Povh (ur.), *8. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (str. 45–62). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba; Fakulteta za varnostne vede.
- Torre, A. (2015). New challenges for rural areas in a fast moving environment. *European Planning Studies*, 23(4), 641–649. doi:10.1080/09654313.2014.945811
- Tulumello, S. in Iapaolo, F. (2022). Policing the future, disrupting urban policy today. Predictive policing, smart city, and urban policy in Memphis (TN). *Urban Geography*, 43(3), 448–469. doi:10.1080/02723638.2021.1887634
- Tutak, M. in Brodny, J. (2023). A smart city is a safe city: Analysis and evaluation of the state of crime and safety in Polish cities. *Smart Cities*, 6(6), 3359–3392. doi:10.3390/SMARTCITIES6060149
- Wüig, A. (2018). Secure the city, revitalize the zone: Smart urbanization in Camden, New Jersey. *Environment and Planning C: Politics and Space*, 36(3), 403–422. doi:10.1177/23996544177437